

Oblidar la guerra

Oblidar la guerra. Una guerra que fa cap a quaranta anys que es va acabar, que tot just ara sembla que comencem a superar i que serà sempre més una taca de vergonya per a la història del nostre poble. Avui s'alcen veus joves i pures dient-nos que cal de tot punt oblidar la guerra. Trobo que això està molt bé i, sota el seu punt de vista, és molt possible que tinguin raó. Aquests homes novells, que pertanyen a la generació o a les generacions que han vingut després i per tant varen tenir la sort de no haver-la de viure, és comprensible que ho trobin molt planer. Però per als que d'una manera o altra vàrem tenir la dissort de veure'ns-hi embolicats, ja en concepte de participació activa o sigui havent estat mobilitzats i havent patit les misèries dels fronts de batalla, dels camps de concentració o de l'exili, ja en concepte de mers espectadors des del marc de la nostra adolescència, per bé que sotmesos al perill de les bombes que queien més sovint que no plovia i al de les ràzies de les brigades de recuperació per als qui, com jo, érem més apersonats del compte per l'edat que teníem. Tot això són records que, amb el temps, es van esvaïnt en la penombra del passat, per bé que és humanament impossible que mai no s'acabin d'esvaïr del tot. Aquests records ens aniran perseguint tant com siguin vius en aquest món. Ja serà una sort que no ens perseguixin més enllà.

Si la memòria no m'és infidel, recordo haver dit en algun altre lloc que l'ésser humà, malgrat els dons que ha rebut, dels quals no sabem si n'és mereixedor però sí responsable, és un ésser ben estrany i digne d'estudi. D'un estudi que s'hauria de fer ell mateix —qui, si no?— i sovint, em temo, no s'hi encarrassa pas excessivament. Podriem dir que, en certs aspectes, està per sota d'altres espècies animals considerades inferiors a la seva, ja que l'home és l'únic animal capaç d'ensopegar dues vegades amb el mateix obstacle. És un ésser meravellosament dotat que, després dels milions d'anys que compta des de la seva aparició damunt de la faç d'aquest planeta, ha assolit avenços tecnològics sensorials de cara a un benestar força relatiu, però no ha pogut aconseguir una cosa que, objectivament, sembla força més senzilla: viure en pau i harmonia amb els seus semblants. D'ençà que el món és per a l'home, no ha passat ni un dia que un home no fos víctima d'un altre home. Tant és que parlem a nivell d'individu com que ho fem a nivell de col·lectivitat. Cada vegada que això ha esdevingut l'ho-

me ha pogut constatar les conseqüències funestes que se n'han derivat i, el que és més greu, mai no ha sabut escarmentar. Sempre ha tornat a caure en la mateixa falla. Una i altra vegada, infinites vegades.

Oblidar la guerra. Sí, indubtablement, caldria oblidar-la de la mateixa manera que cal oblidar els malsons. Potser hi hauria una cosa només que no caldria oblidar-ne i és la lliçó que se'n desprèn. En la nostra guerra, com en totes les guerres, no va haver-hi cap bàndol que pugui alçar-se i dir: "Oh! És que nosaltres som els purs!" Mentida. A ambdós costats va haver-hi assassins i assassinats, vexadors i vexats, opressors i oprimits. Cal oblidar la guerra, cal oblidar els greuges, cal oblidar les rancúnies. El que no cal oblidar és aquesta lliçó que tots hem hagut de pagar tan cara. Ara s'acosten unes eleccions i caldrà veure què en sortirà. Qui les guanyarà? Això està per veure. Però tant si les guanya l'un com l'altre, cal que es mantingui el respecte mutu. No és el Govern només el qui ha de regir es destins d'un país. L'acció del Govern ha d'estar sempre contrapesada a les Cambres del Parlament i del Senat per l'acció de l'oposició. En les diferents tendències polítiques està representat tot el poble, que és el que s'ha de governar de debó. La situació de poder és una situació perillosíssima. No cal perdre de vista que el governant és un ésser humà vulnerable a totes les passions humanes. I no cal dir que la passió més forta de totes és la passió del poder. Darrera d'un governant pot haver-hi un tirà en potència. Quan un governant o una tendència política qualsevol, tant li fa si és de dretes com si és d'esqueres, va per eliminar a la resta de la oposició, és com si ressonés el crit: "Mori qui no pensi com jo!" Llavors, com diu Manuel Brunet en uns textos encara inèdits, és qüestió de tenir el passaport a punt, ja que cal témer qualsevol daltabaix. És el restabliment de la tirania i el color és el que menys importa.

Oblidar la guerra. Sí, oblidem-la i no ens en recordem mai més. Però recordem-nos de la pedra amb la qual vàrem clavar la darrera ensopegada i mirem de no tornar-hi. Estimem-nos i respectem-nos tots. Ara guanyaran les eleccions els uns, un altre dia els altres. Que es vagi fent el canvi de la oposició al poder i del poder a la oposició. Que sempre governi el poble. Això és, jo crec, la democràcia veritable.

Joan Guillaumet